

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ,
ЕМБРІОЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАТОФІЗІОЛОГІВ

КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ ТА ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ: ЗНАЧУЩІСТЬ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної
конференції
4 жовтня 2024 року
м. Одеса, Україна

За заг. редакцією
О.Л. Аппельханс

ОЛДІ
ПЛЮС

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АНАТОМІВ, ГІСТОЛОГІВ,
ЕМБРІОЛОГІВ ТА ТОПОГРАФОАНАТОМІВ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ПАТОФІЗІОЛОГІВ

**КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ
ТА ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ:
ЗНАЧУЩІСТЬ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ
МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ**

**Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**4 жовтня 2024 року
м. Одеса, Україна**

За заг. редакцією О. Л. Аппельханс

УДК (611.9+616-092):378
К49

Рекомендовано до публікації збірку тез Вченою радою
Одеського національного медичного університету,
протокол № 3 від 28.11.2024 р.

Всі тези були розглянуті комісією щодо запобігання академічного плагіату
і пройшли перевірку тексту із застосуванням автоматичного сервісу
“StrikePlagiarism”, всі мають рівень «висока унікальність».

*Тези друкуються в авторській редакції
з мінімальними технічними правками.*

*Автори несуть відповідальність за дотримання вимог академічної
добросовісності, зміст і достовірність представлених матеріалів*

Клінічна анатомія та патологічна фізіологія: значущість для
К49 формування клінічного мислення майбутнього лікаря : збірник
матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса,
4 жовтня 2024 року) / За заг. ред. О. Л. Аппельханс ; відп. за вип.
О. А. Кузнєцова. – Одеса : Олді+, 2024. – 75 с.

ISBN 978-966-289-944-3

У збірнику тез доповідей висвітлено результати наукових досліджень з актуальних питань медичної науки в галузі клінічної анатомії, патологічної фізіології, методології викладання медико-біологічних дисциплін. Доповіді охоплюють актуальні фундаментальні питання: особливості викладання теоретичних дисциплін у закладах вищої медичної освіти, окремі питання патофізіології найбільш розповсюджених хвороб, морфологічні передумови перебігу патологічних процесів.

Видання розраховане на науковців, викладачів, здобувачів закладів вищої освіти медичного, біологічного, ветеринарного спрямування, аспірантів, докторантів, працівників охорони здоров'я.

УДК (611.9+616-092):378

ISBN 978-966-289-944-3

© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ» В ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ Апельханс О. Л., Кошельник О. Л., Анцут О. А., Урсу О. Ю., Кузнєцова О. А.	6
ТРАНСЛЯЦІЙНА МЕДИЦИНА – НАЙЕФЕКТИВНІШИЙ ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ Васьянов Р. С., Бабій В. П., Лапшин Д. Є., Поспєлов О. М., Кірчев В. В., Остапенко І. О., Сарахан В. М.	9
ПОНЯТТЯ «НОРМИ» В КЛІНІЧНОМУ АСПЕКТІ – ВАРІАБЕЛЬНІСТЬ БУДОВИ ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ВИВЧЕННЯ Масна З. З., Сергієнко В. О., Жураківська О. Я., Адамович О. О., Челпанова І. В., Рудницька Х. І.	13
БІОМОРФОЛОГІЯ ТВАРИН – ОСНОВА ОСНОВ УПРАВЛІННЯ БІОЛОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ Мельник О. П., Мельник О. О.	16
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ І ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ» Білаш С. М., Проніна О. М., Коптев М. М., Пирог-Заказникова А. В., Олексієнко В. В., Олійніченко Я. О., Донченко С. В., Мамай О. В.	18
ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ (перспективи медичної освіти) Півторак В. І., Шевчук Ю. Г., Бурков М. В., Булько М. П., Голубовський І. А., Дусик А. В., Сидоренко Б. В., Хіміч О. С.	21
ПРОДОВЖУВАЧІ ІДЕЙ М. М. ПОПОВА ТА М. О. БАТУЄВА. ФУНДАТОРИ ГРУЗИНСЬКОЇ НЕЙРОАНАТОМІЇ Стоянов О. М., Лебідь О. П., Стоянов А. О.	24
ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ Зяблицев С. В., Олієвська С. К., Тимченко М. Д., Цвєткова М. М., Перепелиця Ю. В.	27
РОЛЬ ДЕКЛАРАЦІЇ «ПРО РОЛЬ І МІСЦЕ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ В БІОМЕДИЧНІЙ КУЛЬТУРІ» У ФОРМУВАННІ КЛІНІЧНОГО ПАТОФІЗІОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ Роговий Ю. Є., Білоокій О. В., Ушенко О. Г., Білоокій В. В.	31

**ТРАНСЛЯЦІЙНА МЕДИЦИНА –
НАЙЕФЕКТИВНІШИЙ ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ
КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ**

**Вастьянов Р. С., Бабій В. П., Лапшин Д. Є., Поспелов О. М.,
Кірчев В. В., Остапенко І. О., Сарахан В. М.**

Одеський національний медичний університет,
м. Одеса, Україна

Сучасний стан вітчизняного суспільства, українські намагання до євроінтеграції, перебудова фахової вищої школи потребують необхідності формування висококваліфікованих фахівців з орієнтацією на їхню особистість, духовність, інтелектуальність, розробку нових, у тому числі й пріоритетних методологій навчання та впровадження їх у медичній освіті. Сучасні досягнення науки, широке впровадження наукових технологій в діяльність медичних закладів, в роботу наукових медичок-біологічних лабораторій тощо суттєвим чином змінили не лише особливості роботи медичних працівників, але й обумовили якісно нові вимоги стосовно випускників закладів вищої освіти. Конкуренція на ринку освітніх послуг, що постійно зростає, провідним чинником впливу на розвиток вітчизняної вищої медичної освіти створює саме якість підготовки лікарів з високим рівнем загальнотеоретичної підготовки, спроможних швидко та ефективно реагувати на сучасні виклики суспільства, на досягнення медичної науки й успішно конкурувати на вітчизняному та європейському ринку послуг.

Зазначене вище спонукає до впровадження інноваційних форм, методик та стандартів в навчальний процес та суворо вимагає від закладів вищої медичної освіти країни випускати до практичної медицини не лише висококваліфікованих спеціалістів, але й високомотивовану молодь, яка здатна до саморозвитку, яка прагне оновлювати власні знання на набувати нові, творчо

ставитися до власної праці в лабораторному, науковому, діагностичному, лікувальному та як мінімум реабілітаційному процесах і додатково до цього має компетенції щодо впровадження нових технологій в практичну діяльність закладів системи охорони здоров'я.

В цьому аспекті вкрай важливо і доречно ввести визначення поняттю «клінічне мислення», під яким ми розуміємо змістовно спеціалізований процес діалектичного мислення, який здатен інтегрувати та систематизувати отримані знання та компетенції, а також надає цілісність та закінченість медичній освіті.

Унікальність спеціальності лікаря в постійному навчанні, що триває все життя. Тому метою кожного лікаря повинно стати оволодіння принципами основами клінічного мислення та його подальше вдосконалення.

Обов'язковими складовими клінічного мислення являються аналіз та синтез інформації, як запорука встановлення правильного діагнозу, обрання ефективного та сучасного методу лікування.

Одною з найважливіших теоретичних дисциплін, які формують сучасного лікаря є патологічна фізіологія, – наука, яку можна обґрунтовано вважати інтегральною дисципліною з основними даними біології, морфологічних дисциплін, біохімії та фармакології, що надасть можливості здобувачам вищої освіти загальні закономірності функціонування організму людини за умов патологічних процесів, функціонування резервних та компенсаторних/ адаптаційних механізмів з метою активації саногенетичних механізмів при адекватно подобраній схемі патогенетично обґрунтованої фармакологічної корекції окремого патологічного стану.

Важливо, що при отриманні знань з патологічної фізіології – традиційно важливого розділу біологічної науки, студент наближається, й навіть, приступає до вивчення клініки.

Важко переоцінити значення зв'язку патологічної фізіології, як фундаментальної медико-біологічної науки, з іншими дисциплінами, що їх вивчають здобувачі вищої медичної освіти

з першого по третій курс, особливо для розуміння етіології та патогенезу захворювань. Водночас, прикладне значення патологічної фізіології у практичній діяльності лікаря, знижено.

Теоретичний матеріал підручників з патофізіології, що його надають здобувачу медичної освіти перед початком вивчення клінічної медицини, викладений за функціональним принципом для створення системного фундаменту. І саме трансляційна медицина пов'язує отримані теоретичні знання з їх практичним використанням.

Останні десятиліття відзначені інтенсивними дослідженнями геноміки, молекулярних основ патогенезу захворювань, визначення нових цілей для їх корекції та конструювання нових ефективних ліків. При цьому дистанція між практичним охороною здоров'я, традиційними методами діагностики та лікування захворювань, з одного боку, і теоретичною інформацією в галузі фундаментальних біомедичних досліджень, яка постійно накопичується, з іншого боку, дедалі більше зростає.

Збільшення розриву між розумінням причин виникнення захворювань та способами їх лікування зумовлено тим, що наукові розробки та досягнення довго впроваджуються у практику або зовсім залишаються незатребуваними у практичній охороні здоров'я. Необхідність подолання цієї суперечності викликала появу **трансляційної медицини**. Її завданням стало встановлення професійного контакту між фахівцями-клініцистами та розробниками нових методів діагностики та лікування в теорії та експерименті з метою активного перенесення (трансляції) даних сучасних фундаментальних досліджень, що прояснюють механізми основних метаболічних процесів та їх порушень (і можливості їх корекції), на ефективну медичну допомогу, що надається конкретному пацієнту, тобто. представляє собою **персоніфіковану терапію**. Така взаємодія була охарактеризована як “Bench-to-Bedside” і “Bedside-to-Bench” – від теорії до лікування та від лікування до теорії.

Таким чином, трансляційна медицина – міждисциплінарна медицина, заснована на досягненнях фізіології, молекулярної біології, генетики та медицини та створена для забезпечення високої ефективності надання медичних послуг. Це передбачає **необхідність підготовки фахівців**, які поєднують у собі професійну компетенцію «лікаря-клініциста» та «лікаря-дослідника» на відміну від класичної моделі медичної освіти, що концентрує ресурси на навчанні у реальній клінічній ситуації, але майже не застосовує засад інтегрованого міждисциплінарного підходу.

Усвідомлення цієї ситуації фахівцями багатьох країн у галузі охорони здоров'я або, швидше, в галузі організації медичної науки, медичної освіти та практичної медицини привели до висновку про необхідність перенесення (трансляції) сучасних теоретичних положень медицини на реальну медичну допомогу конкретному пацієнтові.

У підсумку відзначимо, що успіх у підготовці висококваліфікованих кадрів для вітчизняної системи охорони здоров'я детермінується найскорішим подолання розриву між сучасними досягненнями медичної науки та практики, які слід якомога скоріше впроваджувати в навчальний процес для формування цілісної та орієнтованої на застосування новітніх технологій у власній роботі особистість сучасного лікаря.